

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

79. De quinque præcipuis misericordiæ fructibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

bitatricem in suo gremio confovebat. Oravit igitur Deum, ut sibi dignaretur ostendere, cum quo futuræ remunerationis mansionem speraret, qui illius amore nihil ex sæculi divitiis possideret. Quædam igitur nocte sibi revelatur, ut cum Gregorio Romano Pontifice mansionem sibi sperare deberet. At ille fortiter ingemiscens, parùm sibi voluntariam paupertatem profuisse putabat, si cum eo remunerationem acciperet, qui tantis munditibus divitiis abundaret. Cum ergo Gregorii divitiis suæ paupertati die, noctuque suspirando conferret, alia nocte audi-

A vit Dominum, dicentē sibi: Cum divitem, non possessio divitiarum, sed cupido faciat, cur audes tuam paupertatem Gregorii divitiis comparare, qui magis illam cattam, quam habes, quotidie palpando diligere comprobaris, quàm ille tantas divitiis, quas non amando, sed contemnendo, & cunctis liberaliter largiendo, dispergit? Itaque solitarius Deo gratias retulit, & qui meritum suum decrevisse putaverat, si Gregorio conferretur, orare cœpit, ut cum eo mansionem quandoque percipere mereretur.

DE ELEMOSYNA, COMITE ORATIONIS.

Vulsi affectus effectus est ipsa terrenorum largitio, & communicatio, quæ per eleemosynam fit: hæc semper orationis comes indissolubis exitit. *Orationes tue, & eleemosyna tue ascenderunt in memoriam in conspectu Domini. Bona est oratio cum ieiunio, & eleemosyna magis, quàm thesauros recondere, &c.* Hinc probatica illa piscina circa quam languentium, & agrotantiumque multus erat numerus, prope templum erat, ut per pauperes, ita dixerim, transiret, qui templum oraturus intraret. Hinc ostium oraculi de lignis erat olivarum, ut per misericordiam ad ipsum oraculum pateret ingressus. Sed jam perutilissimam dilatemus materiam.

De quinque precipuis misericordie fructibus.

PUNCTUM LXXIX.

Quinque complectitur fructus eleemosynæ eodem loco. Propheta Regius: *Iucundus homo, qui miseretur, & commodat.* Alii: *Felix homo, qui miseretur, & commodat.* D. Hieron. *Bonus vir, & facerans.* O usuram bonam ejus, miseretur pauperis, qui pio affectu subvenit indigenti! *Suarvis vir,* legit August. *Qui miseretur, & commodat, non enim eum evomet Deus ex ore suo, tanquam insuavem, & c. faciens disponet hic erit in ore Dei, in corde Dei. O fiduciam!* *Disponet sermones suos in iudicio.* *Quo sensu?* *Primus fructus: Disponet sermones suos in iudicio. Per hanc vocem, sermones, non solum*

lib. 3. verba,

*Aff. 10.
Tob. 12.*

*Ioan. 5.
Templo vicinis
probatica
piscina. Cur?
Reg. 6.*

verba, sed etiam opera sæpius in Scripturis significatur (Excepto sermone Vrie, &c.)

Græc.

Disponet, Græc: *Dispensabit sermones suos.*

Hoc est, res suas, sua negotia, recto, sanoque iudicio disponet, dispensabit, ut omnia agenda consideratè faciat. In iudicio, idem, ac cum iudicio. Iudicium hic, inquit Genebr non denotat jus, iustitiam, æquitatem, sed usum rectum facultatis iudicandi, & prudentiam. Hoc, secundum Euthym. vult sibi, *disponet sermones*, ex vi dictionis Hebr. & Græc. *לֹבֵן*, quæ potius hic rationem, ac negotium, quàm sermonem significat.

Genebr. ib.

Euthym. ib.

Camp.

Sic Campen. in sua Paraphrasi: Felix vir, qui misericordiâ movetur erga pauperes, & mutuo dat: dabit enim illi Dominus eam prudentiam, ut dispensare sciat reliqua, quæ tractanda illi erunt cum iudicio. O quàm verum! nulli enim prudentiores, quàm eleemosynarii, qui sua negotia divina prudentiâ disponunt, &c.

Alius sensus: *Disponet sermones suos in iudicio*, vel cum iudicio. Hoc est, liberaliter quidem largietur de suis rebus, & opibus: idque ut magis liberaliter faciat, luxum fugiet, sibi, suisque voluptatibus aliquid detrahet, ut suas opes dispenset cum iudicio, adhibeâtque in erogandis eleemosynis iudicium, ac prudentiam. D. Hieron. in Epitaphio Paulæ: Nulli, inquit, stipem rogantium denegabat, hoc enim se dicebat habere voti, ut mendicans ipsa moreretur, ut unum numum filix non dimitteret, & in funere suo aliena suadone involueretur. Sic autem singulis suam pecuniam dividebat, ut singulis necessarium erat, non ad luxuriam, sed ad necessitatem. (Ut bene disponebat sermones in iudicio!) Nemo ab ea pauperum vacuum reversus est, quod obtinebat. non divitiarum magnitudine, sed prudentia dispensandi. Non ut alius refrigerium; vobis autem tribulatio, &c. Notebat in his lapidibus pecuniam effundere, qui cum terra, & saculo transiret, sed in vivis lapidibus, qui volvuntur super terram, de quibus in Apocal. Joan. civitas magni Regis constituitur, quos in sapphirum, & smaragdum,

2. Corint. 8. 13.

Apoc. 4. 1.

A & jaspidem, & cæteras gemmas esse vendendos Scriptura commemorat.

Eandem in erogandis eleemosynis prudentiam commendat D. Hieron. in epist. ad Demetriadem, de servanda virginitate. Aliis inquit, ædificent Ecclesias, vestiant parietes marmorum eructis, columnarum moles advehant, earumque dearent capita pretiosum ornamentum nõ sententia, ebore, argenti que valuas, & gemmis aurata distinguant altaria, nõ reprehendo, non abnuo, unusquisque in suo sensu abundet, meliusque est hoc facere, quàm repositis opibus incubare, sed tibi aliud propositum est, Christum vestire in pauperibus, visitare in languentibus, pascere in esurientibus, suscipere in his, qui tecto indigent, & maxime in domesticis fidei, virginum alere monasteria, fervorum Dei, & pauperum spiritu habere curam, &c.

D. Hieron.

C Sed & alio sensu: *Disponet sermones suos in iudicio*. Euthym. Bene disponet defensionem suam in futuro iudicio, easque antea summo cum examine, ac studio præparabit, nõ secus, ac facere consuevit fidelis quis, ac sapiens administrator. *Disponet* scilicet sermones suos, rationes, negotia, res gestas ad iudicium, eum de singulis rationem redditurus, vel de verbis ipsis otiosis: hæcque omnia ita disponet, ut possit absque confusione de eisdem rationem reddere. *Disponet sermones suos*; ordinatè loquetur, quo tempore aliorum ora erunt confusione oppilata, & omnino tacentia, is, qui miseretur, distinctè, ordinatè, non confusè ad iudicem suum loquetur, & confidenter conciliato sibi elemosynarum muneribus superni iudicis favore loquetur.

Rab.

Abrah.

E *Disponet sermones suos iudicio*. Facta ipsa sermones sunt, inquit Augustin. quibus in iudicio defendetur, quod ei non erit sine misericordia, quia & ipse fecit misericordiam. Sic & reliqua ad futurum iudicium refert August. In memoria aeterna eris justus; quia ad dexteram segregatus audier: Venite, benedicti Patris mei, percipite regnum, quod vobis, &c. esurivi enim, &c. Neque enim aliqua illic eorum, nisi opera misere-

miseri cordiæ commemorantur. Audient ergo: *Venite, benedicti*; unde ab audicione mala non timebit. Quod dicit, audient ii, qui à sinistris erunt: *Ite in ignem aeternum*, &c. misericordes ergo ab audicione mala non timebunt. Quinimodò, ut dixerat, in aeternum non commovebuntur: paratum erit cor eorum sperare in Domino: confirmatum erit cor eorum: non commovebuntur, donec despiciant inimicos suos. Erunt scilicet tunc temporis inconculsi, immobiles spe auxilii divini, quo tempore montes commovebuntur, ab audicione mala non timebunt, nihil sibi ipsis conscii erunt, et ergo timebunt? Eius Dominus est, qui iudicaturus est; gladium tamen portabit, non ut sit timori boni operis, sed mali: fiducia multà erit cor eorum sperans in Domino, fructus est eleemosynæ: *Fiducia magna erit, coram summo Deo, eleemosyna, omnibus facientibus eam*, (Tob. 4. 11. 12.) *quæ & ab omni peccato, & à morte liberat, & non patietur animam ire in tenebras.*

Judicium sine misericordia illis, qui non faciunt misericordiam. Super exaltat autem misericordia iudicium. Syriac. *Exaltati estis per misericordias super iudicium.* Hoc est, per misericordiæ opera extra condemnationem facti estis, securi estis. *Exaltati estis per misericordias super iudicium.*

Filioli mei, non diligamus verbo, neque lingua, sed opere, & veritate. In hoc cognoscimus, quòd ex veritate sumus, & in conspectu ejus suadebimus corda nostra. Difficillima verba. *Quid sibi vult, Et in conspectu ejus, &c.*

Vat. abl. hic explicat: *Suadebimus, ac placabimus animas nostras in die iudicii, quando omnia commota, & perturbata erunt, ex memoria operum charitatis erga proximos. Qui enim tunc temporis recordatus fuerit, pauperibus in necessitatibus opem tulisse, cor, & animum sedatum, ac tranquillum habet.* Græc. *Perjuasissimam reddemus, & confidentem conscientiam nostram coram Deo; ut sit sensus: Si non verbo tantum, & lingua, sed corde, & opere fratres, ac proximos diligemus, confidentem, ac securam reddemus conscientiam nostram coram Deo, &c.*

Esurivi, & dedisti mihi, &c. Esurivi, &

A non, &c. S. Leo sem. de collectis: *Quasi nec alias virtutes dexteri, nec alias offensiones sinistri, &c.*

Puncta in iudicio examinanda. *Quam ergo tunc temporis confidentes beneficii, &c.*

Hinc primus misericordiæ fructus: *carpamus nunc reliquos ex aliis eorundem verborum interpretationibus.*

¶ Secundus. *In memoria aeterna erit iustus.* Apud Deum, & homines erit in memoria beneficus, & eleemosynarius, qui ex Genebr. hic, ut alibi, vocabulo iusti censetur. Cajet. ex Hebr. *Sempiterna memoria erit iustus.* Camp. *Iusti memoria in aeternum durat.* Quid mirum, quandoquidem cum Domino res est, apud quem ne numus cadit in oblivionem? *Amen dico vobis, ubicumque predicatum fuerit hoc Evangelium, dicetur, quòd hæc fecit in memoriam meam, nedum hominum in memoriam; sed Dei, qui nunquam obliviscitur.* Immi-

Eleemosynarii memoria aeterna.
Genebr.
Cajet.
Camp.

C misericordes in memoria aeterna non sunt, quia quod agunt, sepeliunt in terra oblivionis. Psal. *In generatio una deleatur nomen ejus pro eo, quòd non est recordatus facere misericordiam.* S. August. Hic videre bona voluerunt, & cum ipsis invisibilia promitterentur, dicebant: *Quis ostendit nobis bona?* Illi voluerunt videre bona hominum in terra morientium, nos credimus videre bona Domini in terra viventium.

Psal. 108.
August.
Psal. 4.

D Tercius. *Ab audicione mala non timebit, à rumoribus malis, nuncio timorem incutiente.* Reimalæ, & adversæ auditu non timebit, non terretur, constans animo erit in utraq; fortuna. Job ut auditis nunciis imperterritus, constans! Unde? Inter cætera, quia *Ab infantia crevit mecum misericordia: hæc robur addit, vires auget.* Ut non beneficus, immisericors ad primum rei alicujus adversæ nuncium animo concidit! ut vilis apparet! eleemosynarius, ut magnanimus! *Ab audicione mala non timebit.* Non formidabit, inquit Euthym. licet terribile, atq; horrendum aliquid ei fuerit annunciatum. Nec dixit, quòd nō audiet, sed quòd non timebit, sicut supra: *Quia in aeternum non commovebitur.* Non dicit, quòd nullas sit passurus insidias, multæ enim tribulationes iustorum, sed quòd

Hebr.
Eleemosynarii imperterritus.
Job. 31.
Euthym.

Rom. 15.

Jacob. 2.

Syriac.

Iloum. 3.

Vat. ab.

Græc.

quod ab eis non commovebitur. Sic ait: Audiet certe mala, sed imperturbata aure: omnia accipiet de manu Domini, parvifaciens hæc omnia terrena: deposuit enim antea elemosynarum largitionibus divitias suas in loco tutissimo; unde et si audiat aliqua sibi ablata, non timet: inquit enim, alia in cælis habeo quod fur non appropriat. Sic nullo alio timore terretur, nec hostium metu, qui eum corpus occidere possint, animam non possunt.

Foleng. ibid.

¶ Quartus: *Paratum cor ejus sperare in Domino.* Stabile, atque inconcussum permanet cor ejus in illa spe, quam habet in Domino. Ubi primum aliquid mali intentari audit, fidei umbone protectus, nihil timet: confirmatum est cor ejus, suffultum à Deo. Hæc à Deo beneficiis, & piis erit magnanimitas, constantia, &c.

Felix.

¶ Quintus: *Dispersit, dedit pauperibus, justitia ejus, &c.* Dispersit larga manu. Signanter certe hoc verbo utitur ad exprimendam liberalitatem: Felix, *Sumptuavit*, hoc est, profuse suas divitias elargitus est. Sancta prodigalitas, qua non mihi, ac parasiti gaudent, sed pauperes Christi, *Dispersit, dedit pauperibus.* Cajet. *Sparsit, dedit pauperibus.* Profusa miseratione *sparsit*, res suas dedit mendicis, non histricionibus, & hujusmodi. D. Augustin. *Sparsit, dedit pauperibus.* Non videbat, & emebat, sed ille thesaurum servabat in Cælo, qui esurire, & sitire in pauperibus dignabatur in terra. Non mirum est igitur, si justitia ejus manet in sæculum sæculi, custode illo, qui custodit sæcula *Dispersit, dedit pauperibus.* Euth. Dispersionis vocabulo liberalitatem donantis expressit, quam etiam veluti semen, aut sationem quandam esse significavit: spargere enim solent, qui seminant, &c. Sed nihil hujusmodi fatoribus deperit: etenim justitia ejus manet in sæculum sæculi.

D. Aug.

Euthym.

Genebr.

In sæculum sæculi, periphraasis poetica æternitatis, ut Genebr. ait, Justitia, idem, quod elemosyna, manet in sæculum sæculi. Filii hujus sæculi accusant amentia spargentes res suas dando pauperibus. Bona amentia, sapiens amentia, inquit Propheta, qua dum quis spargit, colligit,

plusque centies colligit, quam spargit. Ubi insignis est observatio Cajet. in id, q. se. Cajet. *quitur: Cornu ejus exaltabitur in gloria, sive in honore*, ut ipse legit. Præmium, inquit, id est profusi miseratoris excellentissimum ex tribus, à potestate *cornu ejus*; ab exaltatione, *exaltabitur*, hæc gloria, in honore; describit præmium in his tribus, quia ad hæc tria observanda, seu promovenda acquirunt, retinent, augent

B homines hujus sæculi divitias, ad potestatem scilicet, exaltationem, & honorem: ut per hæc intelligeremus, quod spargentibus res suas pauperibus, cumulatius multo Deus hæc cuncta, quæ per divitias haberi possunt, præstat: multo certe excellentius *cornu ejus*, (dignitas, prosperitas, robor, & potentia) *exaltabitur in honore*, quam non spargendo pauperibus exaltatum fuisset. Euthym. per *cornu* honorem intelligit, est enim sermo metaphoricus, ac si diceret: Honor, & gloria ejus glorificabitur apud Angelos Dei in gloria, ubi est veri honoris æstimatio. Valeant, qui suis undequaque collectis divitiis potentes fieri volunt, qui honores hic capiunt; qui exaltari desiderant, elargiantur opes, quibus id melius, felicius, beatius consequantur, &c. In hoc Psalm. in quo præcipue agitur de misericordia, adnotandum est ex Cajetan. primum verbum: *Beatus vir*, Hebr. esse: *Beatitudines viri timentis Dominum, in mandatis ejus voluit valde*; hoc est, qui fide magna, & animo volenti institit observantia præceptorum Dei, & consiliorum, non expectavit scilicet videre homines ante se enectos fame, quinimmo sanctissima curiositate ostiatim quasi vit inopem, hujusmodi sic miserantis non beatitudo, sic dixerim, sed beatitudines sunt, &c.

Euthym.

C *cornu* honorem intelligit, est enim sermo metaphoricus, ac si diceret: Honor, & gloria ejus glorificabitur apud Angelos Dei in gloria, ubi est veri honoris æstimatio. Valeant, qui suis undequaque collectis divitiis potentes fieri volunt, qui honores hic capiunt; qui exaltari desiderant, elargiantur opes, quibus id melius, felicius, beatius consequantur, &c. In hoc Psalm. in quo præcipue agitur de misericordia, adnotandum est ex Cajetan. primum verbum: *Beatus vir*, Hebr. esse: *Beatitudines viri timentis Dominum, in mandatis ejus voluit valde*; hoc est, qui fide magna, & animo volenti institit observantia præceptorum Dei, & consiliorum, non expectavit scilicet videre homines ante se enectos fame, quinimmo sanctissima curiositate ostiatim quasi vit inopem, hujusmodi sic miserantis non beatitudo, sic dixerim, sed beatitudines sunt, &c.

Hebr.

Quod